

Promemorian Undantag från sekretess för vissa beslut som rör stöd vid korttidsarbete (Fi2020/04215)

Sammanfattning

Journalistförbundet har tagit del av förslagen i promemorian "Undantag från sekretess för vissa beslut som rör stöd vid korttidsarbete". Journalistförbundet välkomnar utredningens förslag om att öka insynen i beslut som rör stöd vid korttidsarbete. Journalistförbundet tillstyrker utredningens förslag om att införa ett undantag i OSL, 28 kap, 12 §, 2 stycket, som innebär att sekretess inte gäller beslut om stöd vid korttidsarbete.

Journalistförbundet delar dock inte utredningens bedömning att enbart själva beslutet om stöd bör undantas från sekretess. Enligt Journalistförbundet kan det även finnas anledning att göra undantag från sekretess när det gäller uppgifter som ligger till grund för beslut om stöd vid korttidsarbete och övriga beslut i ärenden om stöd vid korttidsarbete, så som till exempel beslut om förelägganden och beslut om kontrollbesök. Enligt Journalistförbundet bör dessa uppgifter inte omfattas av ett omvänt skaderekvisit (sekretess som huvudregel), utan enbart skyddas av ett rakt skaderekvisit (offentlighet som huvudregel).

Utredningen föreslår att de nya reglerna ska träda i kraft den 1 juli 2021, men enligt Journalistförbundet bör frågan hanteras mer skyndsamt.

Undantag från sekretess för vissa beslut som rör stöd vid korttidsarbete

Utredningen föreslår att sekretess inte ska gälla beslut om stöd i ärenden som rör stöd vid korttidsarbete. Journalistförbundet välkomnar utredningens förslag och delar utredningens slutsats när det gäller behovet av att öka insynen i dessa fall. I utredningen står det:

"Stödet, som finansieras av allmänna medel, kan omfatta stora belopp per företag. Enligt Finansdepartementets senaste prognos kommer 43 miljarder

kronor att betalas ut i stöd vid korttidsarbete under 2020. Det finns därför ett tydligt behov av att allmänheten och massmedierna ges möjlighet till insyn i och granskning av hur lagen om stöd vid korttidsarbete tillämpas och i handläggningen av ärenden om stöd vid korttidsarbete, (...)"¹

Utredningens förslag innebär att det blir möjligt att ta del av uppgifter om vilka företag som beviljats stöd och med vilka belopp. Journalistförbundet tillstyrker utredningens förslag om att införa ett undantag i OSL, 28 kap, 12 §, 2 stycket, som innebär att sekretess inte gäller beslut om stöd vid korttidsarbete.

Utredningen menar dock att det fortsatt finns behov av sekretess när det gäller uppgifter som ligger till grund för beslut om stöd vid korttidsarbete och övriga beslut i ärenden om stöd vid korttidsarbete, så som till exempel beslut om förelägganden och beslut om kontrollbesök. Dessa uppgifter kommer även fortsatt att skyddas av OSL, 28 kap, 12 §. Den aktuella bestämmelsen har ett omvänt skaderekvisit och sekretess är därmed huvudregel.

Enligt Journalistförbundet väger insynsintresset tungt i de fall företag får stöd vid korttidsarbete. Corona-krisen är speciell på det sätt att ett företags ekonomiska svårigheter inte på samma sätt som under normala ekonomiska förhållanden indikerar att företaget har långsiktiga problem med lönsamheten eller är inte är konkurrenskraftigt. Tvärtom är syftet med stödet att stötta företag som har tillfälliga ekonomiska problem just på grund av corona-krisen. Detta gör enligt Journalistförbundet att de uppgifter som lämnas in till Tillväxtverket inte behöver vara av den typen att det skulle vara skadligt för företagen om de lämnades ut med stöd av offentlighetsprincipen.

Journalistförbundet delar inte utredningens uppfattning att det fortsatt finns behov av sekretess när det gäller uppgifter som ligger till grund för beslut om stöd vid korttidsarbete och övriga beslut i ärenden om stöd vid korttidsarbete, så som till exempel beslut om förelägganden och beslut om kontrollbesök. Enligt Journalistförbundet bör huvudregel istället vara att uppgifterna är offentliga (ett rakt skaderekvisit). På det sättet finns det möjlighet att skydda vissa uppgifter om det kan antas att ett utlämnande leder till skada, samtidigt som hanteringen av stödet blir transparent.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Utredningen föreslår att författningsändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2021. Enligt utredningen är det viktigt att de föreslagna ändringarna i offentlighets- och sekretesslagstiftningen kan träda i kraft så snart som möjligt för att möjliggöra för allmänheten att få insyn i ärenden om stöd vid korttidsarbete. Journalistförbundet delar utredningens uppfattning. Under Corona-krisen har lagändringar genomförts snabbare än vanligt. Vissa lagändringar som normalt skulle ta månader att genomföra har klubbats igenom på några veckor. Journalistförbundet ifrågasätter varför denna fråga inte kan hanteras mer skyndsamt. Enligt Journalistförbundet bör regeringen överväga om det inte går att tidigare lägga ikraftträdandet.

*Ulrika Hyllert
Förbundsordförande
Journalistförbundet*

¹ Se sid 11 i Promemorian Undantag från sekretess för vissa beslut som rör stöd vid korttidsarbete.